TURUN HALLINTO-OIKEUS **JULKINEN KUULUTUS**

Kuulutuksen julkaisupäivä 16.11.2026

Dnro 1670/03.04.04.04.33/2024

TURUN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS KAIVOSLAIN MUKAISTA MALMINETSINTÄLUPAA KOSKEVASSA VALITUSASIASSA

Kaivoslain 166 §:n 1 momentin mukaan hallinto-oikeuden on annettava kaivoslain mukaista hakemusasiaa koskeva päätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on 23.11.2026

Asia

Turun hallinto-oikeuden päätös 16.11.2026 nro 2289/2026, valitus kaivoslain mukaista malminetsintää **(**lupatunnus ML2024:0020) koskevassa asiassa. Lupa-alue sijaitsee Someron ja Tammelan alueella.

Valittaja Lounais-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry

Luvanhakija Litiumlöydös Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä 16.11.2026-23.12.2026 Turun hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

https://oikeus.fi/hallintooikeudet/turunhallinto-oikeus/fi/index/julkisetkuulutukset.html

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy 23.12.2026.

ÅBO FÖRVALTNINGSDOMSTOL OFFENTLIG KUNGÖRELSE

Publiceringsdag för kungörelsen 16.11.2026

Dnr 1670/03.04.04.04.33/2024

ÅBO FÖRVALTNINGSDOMSTOLS BESLUT I BESVÄRSÄRENDE SOM GÄLLER

MALMLETNINGSTILLSTÅND ENLIGT GRUVLAGEN

Enligt 166 § 1 mom. i gruvlagen ska förvaltningsdomstolen delge beslut som gäller i gruvlagen avsedda tillståndsärenden genom offentlig kungörelse. Om offentlig kungörelse föreskrivs i förvaltningslagen.

Dag för delfående

Enligt 62 a § 3 mom. i förvaltningslagen anses delfåendet ha skett den sjunde dagen efter publiceringstidpunkten för kungörelsen.

Dagen för delfåendet av beslutet är 23.11.2026.

Ärende

Åbo förvaltningsdomstols beslut 16.11.2026 nro 2289/2026, besvär i ärende om malmletningstillstånd (tillståndskod ML2024:0020) enligt gruvlagen. Tillståndsområdet ligger i Somero och Tammela städer.

Ändringssökande Lounais-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry

Tillståndssökande Litiumlöydös Oy

Var och när kungörelsen och beslutshandlingen hålls offentligt tillgängliga

Denna kungörelse och beslutshandlingen hålls tillgängliga 16.11.2026-23.12.2026 på Åbo förvaltningsdomstols webbplats på adressen:

https://oikeus.fi/hallintooikeudet/turunhallinto-oikeus/sv/index/offentligakungorelser_1.html

Anvisningar för överklagande och besvärstid

Anvisningar för hur man överklagar finns i den delen av det kungjorda beslutet som anger hur man överklagar och i den besvärsanvisning som bifogats beslutet. Besvärstiden går ut 23.12.2026.

16.11.2026

Dnro 1670/03.04.04.04.33/2024

Asia Kaivostoiminta

Valittaja Lounais-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry

Luvanhakija Litiumlöydös Oy

Päätös, josta valitetaan

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, 2.10.2024, ML2024:0020

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (jatkossa myös Tukes) on 2.10.2024 myöntänyt Litiumlöydös Oy:lle malminetsintään luvan (ML2024:0020) Someron ja Tammelan kunnissa sijaitsevalle pinta-alaltaan 384,88 hehtaarin suuruiselle alueelle ”Lehtola”, jonka tarkempi sijainti ja rajat ilmenevät päätökseen liitetystä lupakartasta (Liite 1). Päätös on voimassa enintään neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Päätökseen on liitetty muun ohella seuraavat lupamääräykset:

1. Määräys malminetsintätutkimusten sallituista ajankohdista ja menetelmistä, sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista

   Tämän malminetsintäluvan nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:
   1. Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät
   2. Koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteet, kairaus)
   3. Tutkimuskaivannot ja tutkimusojat

4. Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta

   Malminetsinnästä tässä luvassa lupamääräyksessä 1 kohdassa 1 sallituilla menetelmillä ei synny kaivannaisjätettä. Mikäli kaivannaisjätettä syntyy lupamääräyksen 1 kohdassa 2 mainitussa kallioperänäytteenotossa kairaamalla, malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä ja

käsittelemisestä. Maanpinnalle nouseva hienojakoinen paikallinen kiviaines eli kairaussoija on kaivoslain 13 §:ssä tarkoitettua kaivannaisjätettä. Hakija on toimittanut täydennyksenä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman, jossa on kuvattu taloudellisesti ja teknisesti parhain tapa käsitellä kohteilla mahdollisesti syntyvä kairaussoija. Lupamääräyksessä 8 ja 9 on määrätty tarkemmin, kuinka tulee toimia luonnonsuojelulaissa tarkoitetuilla erityisesti suojeltavilla kohteilla tai jos alueelle sijoittuu pohjavesialueita.

8. Määräykset malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa (621/2011) kiellettyä seurausta

   Malminetsintä sekä malminetsintäalueella liikkuminen ja muu alueen käyttö on rajoitettava tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta eikä merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa. Luonnonolosuhteilla tarkoitetaan alueen pohja- ja pintavesioloja, lämpö- ja kosteusoloja sekä kasvien kasvupaikkatekijöitä.

   Tämän päätöksen liitteessä 1 tarkoitetulla malminetsintäalueella ja 30 metrin etäisyydellä sen rajasta toiminnan kannalta välttämättömään liikkumiseen ei tarvita erillistä maastoliikennelupaa. Tutkimustyön kannalta välttämättömiin kairaustoimenpiteisiin saa käyttää alueen vettä, mutta jos kairauksessa käytettävän veden määrä ylittää 100 m^3/vrk, on toimittava siten kuin vesilain (587/2011) 2 luvun 15 §:ssä todetaan. Tutkimustöitä tehtäessä on otettava aina huomioon ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto. Malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, eikä merkittävää maisemallista haittaa.

   Malminetsintäluvan haltijan on kairauksen päätyttyä tulpattava kairareiät teräksisen maakairausputken paikalleen jäädessä mansettitulpalla pohjaveden maanpinnalle nousun estämiseksi. Kairaputket on katkaistava noin 0,10–0,20 metrin pituuteen läheltä maanpintaa, kairaputken päät on peitettävä metallisella suojahatulla ja merkittävä selvästi huomiovärillisin puupaaluin, joissa on kairauspaikan tunnisteet ja heijastin. Kairakohteiden jätehuolto sekä siistiminen on tehtävä välittömästi töiden loputtua kohteella.

9. Määräykset yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista

   (---)

   Lupamääräyksen 1 kohdassa 2 mainittua koneellisesti tehtävää maa- ja kallioperänäytteenottoa ei kuitenkaan saa suorittaa vesistön päältä. Mikäli malminetsintätutkimukset edellyttävät kairausta vesistön päältä, tulee sitä varten hakea luvan muuttamista kaivoslain (621/2011) 69 §:n mukaisesti.

   (---)

   Luvansaajan on huolehdittava tutkimustoiminnassaan, ettei eri tutkimusvaiheissa päädy kiintoainesta pintavesiin. Mikäli lupa-alueella esiintyy luonnontilaisia tai luonnontilaisten kaltaisia lähteitä tai pienvesiä on niiden luonnontilan vaarantaminen kielletty ja niiden läheisyydessä

toimimiseen on jätettävä riittävä suojaetäisyys. Purouomien luonnontilaa ei saa vaarantaa.

(---)

Koneellisessa näytteenotossa on kiinnitettävä huomiota mahdollisiin paineellisen pohjaveden alueisiin sekä peltoalueiden viemäröinteihin ja salaojituksiin.

(---)

Malminetsintäluvan haltijan tulee esittää hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen ja tarvittaessa päivittää kiviainesjätteen jätehuoltosuunnitelmaa Tukesille.

(---)

Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Tukesin päätös on ensisijaisesti kumottava ja hakemus hylättävä.

Toissijaisesti lupaa on muutettava siten, että malminetsintää ei saa tehdä lupamääräyksen 1.2 mukaisilla menetelmillä, eli käyttäen koneellisesti tehtävää maaperä- ja kallioperänäytteenottoa. Alueelta aiemmin kerättyihin tietoihin pohjautuen malminetsintää voitaisiin myös toteuttaa riittävällä tarkkuudella ilman maasydänkairausta.

Hakija ei ole esittänyt riittäviä selvityksiä lupa-alueesta, jotta malminetsinnän haitallisia ympäristövaikutuksia voitaisiin arvioida. Hakija ei ole antanut lupahakemuksessa riittävän tarkkoja tietoja malminetsinnässä syntyvästä maa- ja kiviainesjätteestä ja sen ominaisuuksista, vaikka alueella on hakijan mukaan tehty aiempia malminetsintätoimia, jotka toimivat myös malmiolettamuksen taustalla. Selvityksen tulisi pohjautua aiempiin tutkimuksiin. Myös lupaviranomaisella tulisi olla tarkat tiedot aiempien tutkimusten pohjalta siitä, missä määrin alueella on esimerkiksi sulfidimineraaleja, arseenia ja elohopeaa, joiden määriä tulisi seurata selvityksissä, sillä ne aiheuttavat potentiaalisesti merkittävän riskin ympäristölle.

Lupamääräykset eivät ole riittäviä. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on puutteellinen, sillä se ei sisällä valtioneuvoston asetuksen 3 §:n edellyttämiä tietoja malminetsinnässä syntyvästä maa- ja kiviainesjätteestä ja sen ominaisuuksista. Siitä ei myöskään ilmene, miten kielletty ympäristön pilaaminen ehkäistään ja millä perusteella toiminnalla ei ole vaikutuksia jätehuoltoon. Jätehuoltosuunnitelmasta ei myöskään ilmene, miten kaivannaisjätteen sisältöä tutkitaan, eikä kairauksissa syntyvien jätevesien käsittelysuunnitelmaa tai käsittelytapoja.

Valittajan vuonna 2021 samalla tutkimusalueella malminetsinnän yhteydessä maastoon jätetystä kairausjätteestä teettämän maanäytetestauksen mukaan jäte sisälsi kohonneen määrän rikkiä (6700 mg/kg eli 0,67 %) ja arseenia (160 mg/kg). Rikin osalta yli 0,1 % pitoisuus vaatii toimenpiteitä, ja arseenin ylempi pilaantuneen maan ongelmajäteraja-arvo on 100 mg/kg.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Valittaja on hallinto-oikeuden pyynnöstä toimittanut valtakirjan, yhdistysrekisteriotteen sekä Lounais-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry:n säännöt.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on antanut lausunnon.

Valittaja on antanut vastineen.

Litiumlöydös Oy on antanut vastineen, jonka mukaan valitus on ensisijaisesti jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että yhdistyksen laillinen edustaja yhteystietoineen ja valituksen toimittaneen henkilön nimenkirjoitusoikeus eivät ilmene valituksesta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 15 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla.

Valittajalle on varattu tilaisuus antaa vastine.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää Litiumlöydös Oy:n vaatimuksen valituksen tutkimatta jättämisestä.

Hallinto-oikeus kumoaa päätöksen ja palauttaa asian Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Ratkaisun perustelut

Utu Martikaisen oikeus toimia yhdistyksen asiamiehenä ja valituksen tutkiminen

Lounais-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry:n valituksen on jättänyt hallinto-oikeuteen A. Hallinto-oikeus on pyytänyt A:ta toimittamaan joko yhdistyksen antaman valtakirjan tai valituksen yhdistyksen nimen kirjoittamiseen oikeutettujen allekirjoittamana sekä yhdistyksen säännöt.

A on toimittanut B:n allekirjoittaman valtakirjan, jonka mukaan A:lla on oikeus toimia yhdistyksen asiamiehenä tässä asiassa. Lisäksi A on toimittanut 29.1.2019 päivätyn otteen yhdistysrekisteristä, josta ei kuitenkaan ilmene B:n nimenkirjoitusoikeus tai muukaan rooli yhdistyksessä.

Yhdistysrekisteristä (12.11.2024) ilmenevien tietojen mukaan B toimii yhdistyksen puheenjohtajana (rekisteröity 19.2.2024), ja hänellä on oikeus kirjoittaa yhdistyksen nimi yksin.

Edellä mainituin perustein A:lla on B:n valtuuttamana oikeus toimia yhdistyksen asiamiehenä tässä asiassa ja valitus tulee tutkittavaksi.

Sovellettavat säännökset ja niiden esityöt

Kaivoslain 5 §:n 1 momentin 6 kohdan määritelmän mukaan *ympäristövaikutuksella* tarkoitetaan tässä laissa tarkoitetun luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön.

Kaivoslain 9 §:n 1 momentin mukaan malminetsintään on oltava kaivosviranomaisen lupa (*malminetsintälupa*), jos malminetsintää ei voida toteuttaa 7 §:n mukaan etsintätyönä tai kiinteistön omistaja ei ole antanut siihen suostumustaan.

Lain 10 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan nojalla luvanhaltijalla on oikeus omalla ja toisen maalla luvassa tarkoitetulla alueella (*malminetsintäalue*) tutkia geologisten muodostumien rakenteita ja koostumusta sekä tehdä muita kaivostoimintaa valmistelevia tutkimuksia ja muuta malminetsintää esiintymän paikallistamiseksi sekä sen laadun, laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi sen mukaan kuin malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään.

Lain 11 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua muun ohella:
3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
6) muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta.

Lain 13 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvan haltijan on laadittava 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, johon on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, maa- ja kiviainesjätteistä, jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tehtävistä toimista, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Jätehuoltosuunnitelmaa ei kuitenkaan vaadita, jos luvanhaltijan on laadittava sellainen ympäristönsuojelulain nojalla. Pykälän 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Kaivoslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 273/2009 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 13 §:n 1 ja 2 momentin kohdalla muun ohella seuraavaa: ”Yleensä malminetsinnän jäte on pilaantumatonta maa-ainesta ja sitä syntyy vain vähäisiä määriä. Jonkin verran voi syntyä myös

pysyväksi jätteeksi katsottavaa kiviainesjätettä. Sen vuoksi 1 momentissa vaaditut toimenpiteet voivat käytännössä yleensä olla hyvin vähäisiä ja 2 momentissa tarkoitettu jätehuoltosuunnitelma varsin yleispiirteinen. Jos malminetsintää tehdään sellaisilla menetelmillä, joista ei synny jätettä, ei jätehuoltosuunnitelmaakaan ole laadittava. Asia olisi kuitenkin selvitettävä malminetsintälupahakemuksessa."

Lain 34 §:n 2 momentin mukaan lupahakemuksessa on esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys muun ohella:
2) hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen kaavoitustilanteesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista ja niiden huomioon ottamisesta;
5) toimintaa koskevista suunnitelmista;
6) toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus.

Pykälän 5 momentin mukaan malminetsintälupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevaan hakemukseen on lisäksi liitettävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, jos hakija ei ole velvollinen tekemään sellaista ympäristönsuojelulain nojalla.

Lain 51 §:n 2 momentin mukaan malminetsintäluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset muun ohella:
1) malminetsintätutkimusten ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista;
6) kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta;
9 a) toimenpiteistä, joilla varmistetaan, ettei malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta;
10) muista malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta.

Pykälän 3 momentin mukaan edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja lupamääräyksiä malminetsintätutkimusten ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista annettaessa on otettava huomioon hyvät käytänteet malminetsinnästä aiheutuvien ympäristövaikutusten vähentämiseksi.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 3 §:n 1 momentin mukaan kaivoslain 13 §:n mukaisen malminetsintäalueen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman laadinnassa on otettava huomioon:
1) toimenpiteiden vaikutukset jätehuoltoon;
2) maa- ja kiviainesjätteiden sekä pintamaiden palauttaminen ottamispaikkaan, jos se on taloudellisesti ja teknisesti mahdollista eikä siitä aiheudu kiellettyä ympäristön pilaantumista;
3) toiminnasta aiheutuvien haitallisten ympäristövaikutusten ehkäiseminen mahdollisimman tehokkaasti.

Pykälän 2 momentin mukaan, sen lisäksi, mitä kaivoslain 13 §:ssä säädetään, jätehuoltosuunnitelman tulee sisältää:
1) pääpiirteiset tiedot malminetsinnässä syntyvästä maa- ja kiviainesjätteestä ja sen ominaisuuksista;

2) arvio maa- ja kiviainesjätteen kokonaismäärästä ja suunnitelma jätteen hyödyntämisestä ja muusta käsittelystä;
3) tiedot maa- ja kiviainesjätteen merkittävistä ympäristövaikutuksista;
4) tiedot jätealuetta koskevista jälkitoimenpiteistä malminetsintäalueella.

Pykälän 3 momentin mukaan jätehuoltosuunnitelmassa on lisäksi esitettävä muut sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeen sen arvioimiseksi, että maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisy ja haitallisuuden vähentäminen sekä jätteen käsittely on järjestetty kaivoslain ja tämän asetuksen mukaisesti.

Asiassa saatu selvitys

Malminetsintälupa-alue, etsittävät mineraalit ja hakemus

Someron kaupungin alueella on voimassa Varsinais-Suomen maakuntakaava, jossa lupa-alue on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Lupa-alueella ei ole yleiskaavaa eikä asemakaavaa. Tammelan kunnan alueella on voimassa Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040, jossa lupa-alue sijoittuu matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueelle. Lupa-alueella ei ole yleis- tai asemakaavoja. Lupa-aluetta koskee maakuntakaavan merkintä ohjeellisesta ulkoilureitistä ja lupa-alueen halkoo merkintä suurjännitelinjavarauksesta, joka on rajattu lupa-alueen ulkopuolelle. Lupa-alueelle sijoittuu maakunnallisesti tärkeä kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta tärkeä alue (Someron – Somerniemen Pitkäjärven ja Hämeen Härkätien kulttuurimaisemat). Tukesin päätöksen mukaan malminetsintälupa-alueella ei sijaitse suojelualueita, suojeluohjelma-alueita tai suojeltuja maisema-alueita.

Hämeen ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskus) hakemuksesta antamista lausunnoista ilmenee, että malminetsintälupa-alue ei sijaitse pohjavesialueella, eikä sen läheisyydessä ole luokiteltuja pohjavesialueita. Noin kolmen kilometrin päässä alueen pohjoispuolella sijaitsee lähin pohjavesialue (Murronkulma 0416952, 2-luokka), johon suunnitellulla malminetsinnällä ei arvioida olevan vaikutusta. Sekä Varsinais-Suomen ELY-keskus että Hämeen ELY-keskus ovat lausunnoissaan todenneet, että hakijaa tulisi edellyttää tekemään malminetsintäalueelta luontoselvitys, jotta ELY-keskus voisi ottaa kantaa siihen, aiheutuuko malminetsinnästä merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa tai harvinaisten ja arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista.

Litiumlöydös Oy:n 10.4.2024 jättämän hakemuksen mukaan alueelta etsittävät mineraalit ovat litium, tina, tantaali ja niobi. Aluetta on tutkinut aikaisemmin Geologian tutkimuskeskus, joka kairaustutkimuksissaan paikansi litiummineralisaation Kietyönmäestä. Myöhemmin vuonna 2016 Avalon Minerals Ltd. suoritti lisää kairauksia ja muuta maastotutkimusta. Vuonna 2018 Sunstone Metals Ltd. suoritti laajalla 5,8 x 1,5 km alueella 500 näytteen geokemiallisen näytteenoton, joka osittain sijoittui myös lupa-alueelle. Litiumlöydös Oy teki Kietyönmäen alueella vuosina 2022 ja 2023 lisäkairauksia ja kenttämalminetsintää myös nyt haettavalla lupa-alueella ja näin vahvisti aiemmin tehtyjen tutkimusten tulokset ja alueen potentiaalin

litiumpegmatiittien esiintymiselle. Tutkimusten ja geologisen mallinnuksen perusteella hakija arvioi lupa-alueen olevan potentiaalinen litiumesiintymille.

Hakemuksen mukaan hakijan tarkoitus on suorittaa tutkimuksia, jotka sisältävät muun ohella koneellista geokemiallista maaperänäytteenottoa ja kalliosydännäytteenottoa kairaamalla. Tutkimuksissa ei synny kaivannaisjätettä. Syntyvä soija kerätään talteen ja viedään pois ympäristösyiden tai maanomistajan niin vaatiessa. Kairaus- ja kaivauspaikat siistitään ja maisemoidaan lupa-aikana. Hakemuksesta on tiedotettu 2.5.2024 julkaistulla kuulutuksella.

Kaivannaisjätteen käsittely

Litiumlöydös Oy on 17.9.2024 täydentänyt hakemustaan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmalla (päätöksen liite 9), jonka mukaan ”Tutkimussuunnitelman mukaisen toiminnan seurauksena ei synny merkittäviä määriä kaivannaisjätettä ja tutkimukset eivät vaikuta alueen jätehuoltoon. Jos toiminnasta aiheutuu vaarallista jätettä, se toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn siihen erikoistuneen yrityksen toimesta. Hakemusalueella ei sijaitse ja se ei rajoitu olemassa olevaan suojelualueeseen eikä hakemusalueella sijaitse pohjavesialueita. Käytettävistä tutkimusmenetelmistä kallioperäkairaus nostaa kairareiän huuhteluveden mukana maanpinnalle jonkin verran hienoa kiviainesta, eli ns. kairaussoijaa. Sen määrä on kuitenkin vähäinen eikä sen katsota aiheuttavan merkittävää vaaraa ympäristölle tai vahinkoa metsän muulle käytölle. Mikäli alueen kairaussoijan havaitaan sisältävän korkeita pitoisuuksia ympäristölle vahingollisia aineita, kuten rikkipitoisia mineraaleja, viedään kairaussoija alueelta asianmukaiseen jatkokäsittelyyn. Normaalitilanteessa kairaussoija sekoittuu sateen vaikutuksesta muuhun maa-ainekseen ja peittyy kasvillisuudella jo ensimmäisten kuukausien aikana. Tutkimusojia tehtäessä kaivettu maa-aines läjitetään kaivannon läheisyyteen siten, että se voidaan sijoittaa takaisin tutkimusojaan tutkimusten päätyttyä. Lisäksi orgaaniset pintamaat läjitetään eri kasaan, jolloin ne voidaan levittää lopuksi kaivannon päälle. Tällöin alue palautuu mahdollisimman lähelle sen alkuperäistä tilaa. Tutkimussuunnitelma ei sisällä koelouhinnan suorittamista ja tällöin siitä syntyvän kaivannaisjätteen jätehuoltoa ei ole tässä käsitelty”.

Valituksenalaiseen päätökseen sisältyy Tukesin kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin vaatimuksiin. Tukes on todennut, että kairauksesta voi kertyä maanpinnalle kairaussoijaa, joka on hienojakoista kyseisen kohteen kallioainesta. Lupamääräysten mukaan kiintoainesta ei saa päästää pintavesiin ja lähteisiin, ja luonnontilaisiin pienvesiin on jätettävä riittävät suojavyöhykkeet. Päätöksessä ja Tukesin hallinto-oikeudelle antamassa lausunnossa todetaan, että luvanhakija on ilmoittanut keräävänsä mahdollisesti kertyvän kairaussoijan ja toimittavansa sen pois tutkimusalueelta.

Oikeudellinen arviointi

Asiassa on ratkaistavana, onko Tukesin päätöstä pidettävä lainvastaisena niillä muutoksenhakijoiden esittämillä perusteilla, että kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on puutteellinen ja että malminetsintäaluetta sekä

malminetsinnästä syntyvän kaivannaisjätteen määrää ja laatua koskeva selvitys on riittämätön.

Malminetsinnällä tarkoitetaan kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän paikallistamiseen ja tutkimiseen käytettäviä geologisia, geofysikaalisia ja geokemiallisia tutkimuksia sekä näytteenottoa esiintymän koon ja laadun selvittämiseksi. Hallinto-oikeus toteaa, että kaivoslaista tai sen nojalla annetuista säädöksistä ei ole johdettavissa vaatimusta, jonka mukaan jätehuoltosuunnitelmaan sisällytettäviksi edellytetyt pääpiirteiset tiedot malminetsinnässä syntyvästä maa- ja kiviainesjätteestä ja sen ominaisuuksista tulisi esittää aiempiin tutkimuksiin pohjautuen. Myöskään valittajan maastoon jätetystä kairausjätteestä aiemmin teettämällä maanäytetestauksella ei ole ratkaisevaa merkitystä arvioitaessa nyt valituksen kohteena olevan päätöksen ja sen mukaisen malminetsintäluvan osalta esitettyjen selvitysten riittävyyttä. Kaivoslain esitöistä ilmenee, että jätehuoltosuunnitelma voi syntyvän jätteen määrästä ja laadusta riippuen olla myös varsin yleispiirteinen.

Hallinto-oikeus toteaa, että asiassa on esitetty osin ristiriitaista selvitystä malminetsinnässä syntyvän kairaussoijan määrästä ja käsittelystä. Lupahakemuksen mukaan tutkimuksissa ei synny kaivannaisjätettä, mutta kairaamisessa syntyvä soija kerätään talteen ja viedään pois ympäristösyiden tai maanomistajan niin vaatiessa. Myöhemmin lupahakemuksesta tiedottamisen jälkeen lupahakemukseen on liitetty jätehuoltosuunnitelma, jossa kairaussoijan määrä on arvioitu vähäiseksi ja toiminnasta mahdollisesti aiheutuva vaarallinen jäte ilmoitettu toimitettavan asianmukaiseen käsittelyyn, mikäli kairaussoijan havaitaan sisältävän korkeita pitoisuuksia ympäristölle vahingollisia aineita. Normaalitilanteessa kairaussoijan on todettu sekoittuvan sateen vaikutuksesta muuhun maa-ainekseen.

Jätehuoltosuunnitelmasta tai päätöksen lupamääräyksistä ei ilmene, millä perusteella tai millaisessa menettelyssä kairaussoija todetaan sillä tavoin vaaralliseksi tai korkeita pitoisuuksia ympäristölle vaarallisia aineita sisältäväksi, että sitä ei jätetä maastoon. Tukes on valituksen kohteena olevan päätöksensä lupamääräyksessä 4 todennut, että jätehuoltosuunnitelmassa on kuvattu taloudellisesti ja teknisesti parhain tapa käsitellä kohteilla mahdollisesti syntyvä kairaussoija, minkä lisäksi Tukes on päätöksessään ja edelleen hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa todennut luvanhakijan ilmoittaneen keräävänsä mahdollisesti kertyvän kairaussoijan ja toimittavansa sen pois tutkimusalueelta jatkotoimenpiteitä varten. Päätöksessä ja Tukesin lausunnossa todettu menettely ei siten vastaa jätehuoltosuunnitelmassa kuvattua menettelyä, jossa ainoastaan korkeita pitoisuuksia ympäristölle vahingollisia aineita sisältävä kairaussoija on esitetty poisvietäväksi.

Kairauksessa syntyvän kairaussoijan määrä on jätehuoltosuunnitelmassa arvioitu vähäiseksi. Jätehuoltosuunnitelmaan tai lupahakemukseen ei sisälly selvitystä malminetsinnässä syntyvän kaivannaisjätteen kokonaismäärästä, sen ominaisuuksista tai mahdollisista ympäristövaikutuksista. Hallinto-oikeus toteaa, että kairauksissa syntyvän kairaussoijan määrään vaikuttavat kairaustavan lisäksi muun ohella kairattavien reikien määrä sekä maaperän laatu. Myöskään niistä ei ole jätehuoltosuunnitelmassa tai lupahakemuksessa selvitystä. Asiasta ei siten ilmene, millä perusteella pinta-alaltaan varsin laajalla, yli 384 hehtaarin alueella suoritettavissa kairauksissa syntyvän ja maan pinnalle nousevan kairaussoijan määrä on arvioitu vähäiseksi.

Edellä todetun perusteella hallinto-oikeus katsoo, että jätehuoltosuunnitelmassa ei ole esitetty riittäviä tietoja sen arvioimiseksi, että maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisy ja haitallisuuden vähentäminen sekä jätteen käsittely on järjestetty kaivoslain ja kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Tukes on menetellyt virheellisesti käsitellessään lupahakemuksen ilman riittävää ennakkoarviota kairauksessa syntyvän kairaussoijan määrästä ja ilman, että päätöksestä yksiselitteisesti ilmenisi kairaussoijan osalta hyväksytty käsittelytapa. Tähän nähden hallinto-oikeus katsoo, että Tukesin päätös on syytä kumota ja asia palauttaa Tukesille uudelleen käsiteltäväksi kaivoslain 13 §:ssä ja kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen seikkojen tarkemmaksi selvittämiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (Julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Tiina Forsten, Satu Sundberg ja Teemu Hirvonen. Asian on esitellyt Teemu Hirvonen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu

Päätös

Lounais-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry
Asiamies: A

Maksutta

Litiumlöydös Oy
Asiamies: Asianajaja C

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Someron kaupunginhallitus, jonka on kaivoslain 166 §:n 2 momentin nojalla julkaistava viipymättä tieto hallinto-oikeuden päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään

Tammelan kunnanhallitus, jonka on kaivoslain 166 §:n 2 momentin nojalla julkaistava viipymättä tieto hallinto-oikeuden päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään

Hallinto-oikeuden yhteystiedot

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2–4 (PL 32), 20101 Turku
turku.hao@oikeus.fi
Puh. 029 56 42400
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS (Julkinen kuulutus)

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika ja tiedoksisaantipäivä

Tämä päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi, postiosoite ja muut yhteystiedot mukaan lukien sähköinen tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- soveltuvalla tavalla valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä
- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Jos valituksen toimittaa sähköisenä asiakirjana, sen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle valitusajan viimeisen päivän aikana. Muulla tavoin toimitetun valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Asiakirjat voi toimittaa myös sähköisessä asiointipalvelussa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käyntiosoite:	Postiosoite:
Fabianinkatu 15	PL 180
00130 Helsinki	00131 HELSINKI

Puhelin: 029 56 40260 (kirjaamo)
Fax: 029 56 40382
Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Lopputuloksesta riippumatta maksu peritään kuitenkin veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistunmaksulaki (1455/2015)